

Stanovy České astronomické společnosti

Článek 1: Název a základní ustanovení

1. Česká astronomická společnost, zkratkou je ČAS, sdružuje vědecké a odborné pracovníky a přátele astronomie a příbuzných věd.
2. Sídlem ČAS je Fričova 298, 251 65 Ondřejov.
3. Pro zahraniční komunikaci používá ČAS anglický název Czech Astronomical Society.
4. ČAS byla založena v Praze dne 8. prosince 1917.

Článek 2: Účel

1. Účelem ČAS je podílet se na rozvoji astronomie a příbuzných věd.
2. Ve své činnosti ČAS respektuje zásady a metody vědecké práce.

Článek 3: Hlavní činnost

1. ČAS v rámci hlavní činnosti zejména:
 - a) všestranně podporuje rozvoj astronomie,
 - b) orientuje zájem členů na řešení těch otázek, které jsou pro rozvoj astronomie důležité,
 - c) koordinuje spolupráci svých členů,
 - d) orientuje se na práci s mládeží,
 - e) rozvíjí různé formy péče o talentované žáky a studenty v astronomii, astrofyzice a příbuzných oborech,
 - f) vyvíjí popularizační činnost,
 - g) vyjadřuje se k problematice ochrany životního prostředí, zejména světelného znečištění,
 - h) poskytuje svým členům pomoc v odborné práci a přispívá ke zvýšení jejich odborné úrovně,
 - i) rozvíjí styky s organizacemi zaměřenými na činnost v příbuzných oborech,
 - j) vyvíjí vedlejší hospodářskou či jinou výdělečnou činnost za účelem podpory hlavní činnosti; případný zisk je využitelný pouze pro posílení hlavní činnosti.
2. Pro realizaci hlavní činnosti ČAS zejména:
 - a) pořádá vědecké a pracovní konference, přednášky, diskuse, kursy, kroužky, zájezdy, dětské tábory, vzdělávací akce pro mládež apod.,
 - b) organizuje astronomická pozorování, pozorovací kampaně a expedice,
 - c) vyjadřuje se k vědecké, publikační činnosti a obsahu školních učebnic v oboru,
 - d) vyvíjí ediční činnost,
 - e) ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky organizuje Astronomickou olympiádu, workshopy, letní školy a další aktivity přispívající k rozvoji nadaných žáků a studentů,
 - f) vypisuje soutěže a oceňuje významné výsledky,
 - g) vystupuje ve veřejných sdělovacích prostředcích,
 - h) aktivně se účastní veřejných diskusí,
 - i) poskytuje odbornou poradenskou a konzultační činnost,
 - j) vydává pro své členy věstník ČAS,
 - k) působí v oblasti elektronických médií, zejména provozuje popularizační weby.

Článek 4: Členství

1. Členství je individuální a kolektivní.
2. Individuální členství může být též čestné nebo juniorní.

Článek 5: Vznik individuálního členství

1. Individuálním členem ČAS se může stát každý, kdo má zájem o astronomii nebo příbuzné obory, jestliže podá přihlášku.
2. Členství vzniká schválením členství Výkonným výborem na základě podané přihlášky a zaplacením členských příspěvků.
3. Ke vzniku členství osoby mladší 15 let musí dát:
 - a) souhlas její zákonný zástupce a
 - b) doporučení stávající člen ČAS starší 18 let, jehož členství trvá alespoň 2 roky.

Článek 6: Vznik kolektivního členství

1. Kolektivním členem se mohou stát právnické osoby nebo jejich části, projeví-li o kolektivní členství zájem podáním písemné přihlášky.
2. Podmínky kolektivního členství, včetně zastupování kolektivního člena v orgánech ČAS, sjednává a o přijetí rozhoduje Výkonný výbor.
3. Členství vzniká podepsáním smlouvy o kolektivním členství oběma stranami.

Článek 7: Čestné členství

1. Čestným členem ČAS se může stát významná domácí nebo zahraniční osobnost působící v oboru astronomie nebo příbuzných oborech.
2. Čestné členy volí Sjezd na návrh Výkonného výboru.

Článek 8: Juniorní členství

1. Juniorní členství ČAS je individuální členství osob mladších 15 let.
2. Úkony činěné juniorním členem musejí být spolupodepsány jeho zákonným zástupcem.

Článek 9: Seznam členů ČAS

1. Seznam členů ČAS je veden Výkonným výborem, který v seznamu provádí zápisy a výmazy týkající se členství v ČAS. Výbory složek průběžně aktualizují údaje těch členů, kteří jsou kmenovými členy jejich složky.
2. Všichni členové ČAS mohou do seznamu členů ČAS nahlížet, pokud o to projeví zájem.
3. Seznam členů ČAS je neveřejný.

Článek 10: Práva a povinnosti individuálních členů

1. Členu přísluší právo:
 - a) účastnit se jednání plenární schůze složky, ve které je registrován,
 - b) účastnit se velkého setkání složek,
 - c) být informován o usneseních orgánů ČAS a jiných závažných skutečnostech,
 - d) být informován o pořádání akcí ČAS a zúčastňovat se jich,
 - e) přednostně získávat za stanovenou cenu časopisy a publikace vydávané ČAS.

2. Členu staršímu 18 let dále přísluší právo:
 - a) volit a být volen do orgánů ČAS,
 - b) volit delegáty na Sjezd a podílet se na jeho jednání s tím, že delegát může zastupovat pouze jednu složku dle vlastního rozhodnutí a má pouze jeden mandát,
 - c) být členem komisí, pracovních skupin, delegací apod. vytvářených orgány ČAS,
 - d) podávat stížnosti orgánům ČAS a odvolávat se proti jejich rozhodnutí,
 - e) podávat návrhy a hlasovat o návrzích podávaných na schůzích, konferencích a jiných akcích pořádaných ČAS.
3. Člen je povinen:
 - a) jednat a vystupovat způsobem, který nepoškozuje dobré jméno ČAS,
 - b) zachovávat ustanovení stanov a podle svých možností se podílet na realizaci hlavní činnosti ČAS,
 - c) respektovat usnesení a rozhodnutí orgánů ČAS,
 - d) oznamovat změny osobních údajů, které jsou předmětem členské evidence,
 - e) platit členské příspěvky.

Článek 11: Zánik členství

1. Individuální nebo kolektivní členství v ČAS zaniká:
 - a) písemným prohlášením člena, že z ČAS vystupuje,
 - b) nezaplacením členských příspěvků do termínu stanoveného Výkonným výborem, přičemž toto ustanovení se nevztahuje na čestné členy,
 - c) vyloučením člena,
 - d) úmrtím člena, u právnické osoby jejím zrušením.
2. Individuální i kolektivní člen může být vyloučen z vážných důvodů, zejména jedná-li v rozporu s povinnostmi, jež mu ukládají stanov. O vyloučení rozhoduje Výkonný výbor.
3. Člen může do patnácti dnů od doručení rozhodnutí o vyloučení požádat Revizní komisi o přezkoumání rozhodnutí o vyloučení.

Článek 12: Orgány ČAS

1. Na centrální úrovni jsou orgány ČAS:
 - a) Sjezd,
 - b) Výkonný výbor,
 - c) předseda,
 - d) Revizní komise.
2. Na úrovni složek jsou orgány ČAS:
 - a) plenární schůze,
 - b) výbor složky,
 - c) předseda složky.
3. Statutárním orgánem ČAS je předseda.
4. Funkční období volených orgánů je čtyřleté.
5. Všechny kolektivní orgány ČAS se řídí těmito stanovami a příslušnými jednacími a organizačními řády, popř. statuty.

Článek 13: Sjezd

1. Sjezd je nejvyšším orgánem ČAS.
2. Účastníky Sjezdu jsou členové Výkonného výboru, Revizní komise, delegáti složek a členové ČAS.
3. Účastníky mohou být i delegáti kolektivních členů podle čl. 6, odst. 2 a pozvaní hosté.
4. Hlasovací a volební právo mají pouze členové Výkonného výboru, Revizní komise, delegáti složek a kolektivních členů.
5. Sjezdu přísluší zejména:
 - a) určovat hlavní směry činnosti ČAS pro období do příštího řádného Sjezdu,
 - b) kontrolovat usnesení předchozího Sjezdu,
 - c) projednávat a schvalovat zprávu o činnosti, zprávu o hospodaření a zprávu revizní komise za období od minulého Sjezdu,
 - d) volit čestné členy,
 - e) volit čestného předsedu,
 - f) usnášet se na zásadních hospodářských opatřeních,
 - g) určovat počet členů Výkonného výboru a počet členů Revizní komise, přičemž Výkonný výbor musí mít minimálně tři členy, stejně tak i Revizní komise musí být minimálně tříčlenná,
 - h) volit předsedu ČAS, hospodáře a další členy Výkonného výboru
 - i) volit členy Revizní komise,
 - j) projednávat odvolání členů proti rozhodnutí nižšího orgánu,
 - k) schvalovat svůj volební řád a jednací řád,
 - l) usnášet se na rezolucích,
 - m) usnášet se na stanovách a jejich změnách,
 - n) usnést se na zrušení ČAS.

Článek 14: Svolání Sjezdu

1. Řádný Sjezd je svoláván Výkonným výborem.
2. Řádný Sjezd je svoláván v návaznosti na délku funkčního období orgánů volených Sjezdem.
3. Výkonný výbor může svolat mimořádný Sjezd z vlastního podnětu.
4. Mimořádný Sjezd svolá Výkonný výbor vždy na žádost alespoň jedné třetiny členů ČAS, nejpozději do dvou měsíců od předložení písemné žádosti.
5. Výkonný výbor svolá mimořádný Sjezd v případě, že o to požádá Revizní komise, nejpozději do dvou měsíců od předložení písemné žádosti.
6. Výkonný výbor oznámí termín konání Sjezdu, a to řádného i mimořádného, všem členům ČAS nejméně 40 dní před tímto termínem spolu s programem a klíčem pro volbu delegátů.
7. Počet delegátů Sjezdu jednotlivých složek je stanovován na základě počtu kmenových členů dané složky k datu stanovenému Výkonným výborem, přičemž jeden delegát připadá na maximálně každých dvacet započatých členů složky.

Článek 15: Jednání Sjezdu

1. Sjezdu předsedá a jeho jednání řídí předseda, popřípadě místopředseda, nebo jiný člen Výkonného výboru, který byl pověřen řízením Sjezdu.
2. Sjezd je způsobilý jednat a usnášet se, je-li přítomna alespoň polovina delegátů.

3. Nesejde-li se v určenou dobu potřebný počet delegátů, koná se Sjezd o půl hodiny později a je způsobilý jednat a usnášet se za jakéhokoliv počtu přítomných delegátů.
4. K přijetí usnesení Sjezdu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných delegátů.
5. K usnesení o změně stanov nebo o zániku ČAS je třeba souhlasu nejméně tří pětin přítomných delegátů.
6. Sjezd volí předsedu, hospodáře, další členy Výkonného výboru a členy Revizní komise tajným hlasováním na základě kandidátní listiny sestavené z návrhu členů Výkonného výboru a delegátů Sjezdu.

Článek 16: Předseda

1. Předseda ČAS zastupuje a jedná jejím jménem.
2. Předseda se za ČAS podepisuje tak, že k názvu ČAS připojí svůj podpis s uvedením funkce.
3. Předseda řídí aktivity Výkonného výboru.
4. Předseda může část svých pravomocí delegovat na pověřeného člena Výkonného výboru.
5. Předseda může svou funkci vykonávat po dobu maximálně dvou po sobě jdoucích funkčních období.
6. Nemůže-li předseda vykonávat svou funkci, vykonává ji místopředseda.

Článek 17: Hospodář

1. Hospodář zodpovídá za hospodaření ČAS a správu jejího majetku.
2. Hospodář zajišťuje další agendu v souladu se stanovami, rozhodnutími Výkonného výboru a Revizní komise a platnými právními předpisy.

Článek 18: Výkonný výbor

1. Výkonný výbor tvoří předseda, hospodář a další členové volení Sjezdem.
2. Výkonný výbor řídí činnost ČAS v období mezi Sjezdy.
3. Výkonnému výboru přísluší zejména:
 - a) schvalovat členství nově přijímaným členům ČAS,
 - b) volit místopředsedu ze svého středu a pověřovat členy Výkonného výboru specifickou agendou,
 - c) vypracovat, upravovat a případně rušit v rámci stanov jednací a organizační řád,
 - d) plnit usnesení Sjezdu,
 - e) schvalovat výroční zprávu o činnosti, zprávu o hospodaření, účetní závěrku a usnesení o náhradě případné ztráty,
 - f) vypracovávat plán činnosti na následující rok,
 - g) vypracovávat finanční plán na následující rok, včetně určení výše individuálních i kolektivních členských příspěvků,
 - h) brát na vědomí revizní zprávu, přičemž Výkonný výbor je povinen odstranit veškeré nedostatky, na které revizní zpráva upozorňuje,
 - i) projednávat návrhy podané orgány a členy ČAS, případně vzešlé z velkého setkání složek,
 - j) zabezpečovat přípravu Sjezdu,
 - k) zřizovat nebo rušit složky a odborné skupiny,
 - l) zřizovat komise a jmenovat jejich členy,

- m) sjednávat podmínky kolektivního členství právnických osob,
- n) sjednávat mezinárodní spolupráci širšího rozsahu.

Článek 19: Jednání Výkonného výboru

1. Schůzi Výkonného výboru svolává předseda podle potřeby, zpravidla však šestkrát do roka.
2. Předseda svolá schůzi Výkonného výboru do dvou týdnů, byl-li o to požádán alespoň třetinou členů Výkonného výboru. Nesvolá-li předseda v takovém případě schůzi Výkonného výboru, učiní tak místopředseda.
3. Schůzi Výkonného výboru řídí předseda, případně místopředseda, nebo pověřený člen Výkonného výboru.
4. Výkonný výbor je schopný jednat a usnášet se, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů.
5. K přijetí usnesení Výkonného výboru je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.
6. Při odstoupení, nebo úmrtí člena Výkonného výboru má Výkonný výbor právo kooptovat na jeho místo nového člena. Kooptovat lze však nejvýše polovinu členů Výkonného výboru.

Článek 20: Revizní komise

1. Revizní komise vykonává dohled nad hospodařením ČAS.
2. Revizní komise dohlíží na dodržování ustanovení stanov a dalších předpisů.
3. Členství v Revizní komisi není slučitelné se členstvím ve Výkonném výboru, ani s funkcí likvidátora.
4. Revizní komise podává Výkonnému výboru a Sjezdu zprávu o revizi. Výkonný výbor se bez přihlídnutí ke zjištění Revizní komise nemůže usnést o účetní závěrce, ani o úhradě ztráty.
5. Oznámení o zjištění případných nedostatků Revizní komise neprodleně směřuje k předsedovi a Výkonnému výboru, případně, vyžadují-li to okolnosti, ke Sjezdu.
6. Při odstoupení, nebo úmrtí člena Revizní komise má Revizní komise právo kooptovat na jeho místo nového člena. Kooptovat lze však nejvýše polovinu členů Revizní komise.

Článek 21: Čestný předseda

1. Funkce čestného předsedy je určena pro různorodé aktivity zejména na poli odborně vědeckém, reprezentačním nebo společenském.
2. Práva a povinnosti čestného předsedy jsou stejná jako práva a povinnosti čestných členů.
3. Čestného předsedu volí Sjezd obdobným způsobem a za stejných okolností jako čestné členy.
4. Funkce čestného předsedy nemusí být obsazena.

Článek 22: Složky

1. Organizační jednotky ČAS tvoří složky.
2. Složky se podílejí na naplňování hlavní činnosti ČAS.
3. Složkami se rozumí:

- a) pobočky, které sdružují členy ČAS podle územního principu v místech, kde jsou pro jejich činnost předpoklady,
 - b) sekce, které sdružují členy ČAS podle jejich zájmu nebo odborné činnosti.
4. Každý člen může být registrován ve více složkách, přičemž právě v jedné je členem kmenovým.

Článek 23: Organizace složek

1. Činnost složky řídí výbor složky, který má nejméně tři členy a je volen na plenární schůzi členů složky, korespondenčně, nebo elektronicky.
2. Výbor složky obsadí alespoň funkce předsedy, místopředsedy a hospodáře.
3. Předseda složky může část svých pravomocí delegovat na pověřeného člena výboru složky.
4. Pravidla jednání výboru složky jsou stejná, jako pravidla jednání Výkonného výboru.
5. Nejvyšším orgánem složky je plenární schůze.
6. Plenární schůze svolává výbor složky podle potřeby, nebo na přání nejméně jedné třetiny členů složky.
7. Termín konání plenární schůze spolu s návrhem programu oznámí výbor složky nejméně 40 dní před tímto termínem.
V odůvodněných případech může být časový limit zkrácen až na polovinu.
8. Pro jednání plenární schůze se použijí ustanovení článku 16 přiměřeně.

Článek 24: Práva a povinnosti složek

1. Složky mohou:
 - a) v souladu se stanovami zavést vlastní jednací a organizační řád, přičemž jednací a organizační řád složky nabývá platnosti po schválení Výkonným výborem,
 - b) stanovit povinnost placení a výši ročního příspěvku do složky nad rámec členských příspěvků stanovených Výkonným výborem,
 - c) zřizovat vlastní bankovní účty,
 - d) v souladu se stanovami hospodařit s prostředky, které si samy v souladu s principy hospodaření ČAS zajistí,
 - e) přizvat k činnosti externí spolupracovníky, kteří nejsou členy ČAS; ti však na schůzích nehlasují, nevolí a nejsou voleni,
 - f) navazovat mezinárodní styky a spolupráci týkající se jejich činnosti,
 - g) účastnit se prostřednictvím svého předsedy, nebo jiného svého člena schůzí Výkonného výboru, projednávají-li se věci týkající se jeho složky,
 - h) zřizovat odborné skupiny a komise.
2. Složky jsou povinny:
 - a) plnit všeobecné povinnosti, tedy stejné povinnosti pro všechny složky, stanovené Výkonným výborem,
 - b) dodržovat usnesení a rozhodnutí centrálních orgánů ČAS,
 - c) informovat své členy o rozhodnutích Výkonného výboru, která se jich týkají,
 - d) průběžně spravovat seznam členů v rozsahu určeném Výkonným výborem.

Článek 25: Velké setkání složek

1. Velkého setkání složek ČAS se mohou účastnit všichni členové ČAS a hosté pozvaní předsedou ČAS.

2. Velké setkání složek svolává Výkonný výbor ČAS.
3. Program setkání zpravidla sestává z odborné části a z volné diskuse o činnosti ČAS.

Článek 26: Odborné skupiny a komise

1. Odborné skupiny a komise jsou zřizovány za účelem plnění konkrétních úkolů.
2. Odborné skupiny a komise jednají podle pokynů zřizovatele.
3. Členy odborných skupin a komisí mohou být i nečlenové ČAS, zejména mají-li komise za úkol koordinovat činnost mezi ČAS a jinými organizacemi.

Článek 27: Sekretariát

1. Výkonný výbor může k zabezpečení běžných administrativních činností zřídit sekretariát, jehož vedoucím je tajemník.
2. Rozsah práce sekretariátu určuje Výkonný výbor.
3. Tajemník a případní další pracovníci sekretariátu mohou být zaměstnanci ČAS ve smyslu obecně právních předpisů a nemusejí být členy ČAS.

Článek 28: Principy hospodaření

1. K hospodářskému zajištění činnosti ČAS slouží:
 - a) členské a mimořádné členské příspěvky,
 - b) převzatý majetek,
 - c) prostředky poskytované Radou vědeckých společností nebo jinými organizacemi,
 - d) příjmy vyplývající z vlastní činnosti ČAS,
 - e) sponzorské příspěvky, dary jednotlivců i organizací, dědictví a odkazy.
2. Při hospodaření se ČAS řídí obecnými předpisy.

Článek 29: Zánik a likvidace

1. Jestliže ČAS zanikne, případně její majetek, jenž zbude po úhradě závazků, Radě vědeckých společností, nebo obdobnému orgánu s podmínkou, že jej odevzdá jiné dobrovolné organizaci, která by se do tří let po zániku ČAS ustavila pro plnění podobných úkolů v oboru astronomie.

Článek 30: Závěrečná ustanovení

1. Prováděcím předpisem těchto stanov je jednací a organizační řád ČAS.
2. Všechny stávající jednací a organizační řády, popřípadě statuty musejí být uvedeny do souladu s těmito stanovami do konce roku 2025.
3. Tyto stanovy byly schváleny na 22. řádném Sjezdu ČAS dne 26. dubna 2025.

Prof. RNDr. Petr Heinzl, DrSc., předseda ČAS